

DEMOGRAFI PÅ AGENDAEN I BRUSSEL

I løpet av høsten har demografi hoppet opp på Brussel-agendaen. Det finnes ingen Generaldirektorat for demografi i Europakommisjonen og EU har egentlig heller ingen myndighet på dette området – men problemet er paneuropeisk og da er ofte Brussel et egnet sted for å drive debatten og samtidig få til en mer koordinert europeisk politikk.

Når Friends of Europe arrangerer konferanse om dette kommer derfor representanter fra hele Europa – fra svensk statssekretær til EU-kommisjonær Vladimir Spidla fra DG med ansvar for sysselsetting/sosial, Europaparlamentarikere, FN, forsikringsselskaper, Verdensbanken og NGO innenfor immigrasjon og helse.

Alle er enige om at Europa fra 2010 står overfor en stor demografisk utfordring. Befolkningen synker, antall eldre øker, helse og pensjonistbudsjettene øker og samfunnet må tilpasse seg dette.

Fram til 2050 forventes arbeidsstyrken i EU og synke med ca 1% årlig. I Tyskland forventes

befolkningen å synke fra over 80 i dag til nærmere 65 millioner i 2050. Samtidig stiger andelen eldre over 60 fra 48 til 60% – noe som kan få dramatiske konsekvenser for konkurranseevnen til Tyskland og Europa.

Områder som påvirkes av dette og som ble diskutert på konferansen var skatter, pensjonsalder, utdanning, immigrasjon, integrasjon, helse, produktivitet, mobilitet og familiepolitikk.

Alle områder er solide nasjonale temaer som i følge de fleste nå behøver mer europeisk samarbeide.

Europakommisjonen har sett denne utviklingen og i sam-

funnsforskningen i 7RP som starter første januar 2007 ligger demografi inne som et eget forskningstema. De arbeider også med en Grønnbok om demografi som blir klar i løpet av 2007.

Politikerne i de fleste land er oppmerksomme på utfordringene, men har problemer med å gjennomføre en politikk som på den ene siden svarer på disse utfordringene og på den andre sidene gjør at de blir gjenvalgt (øket immigrasjon og økt satsing på integrasjon, høyere pensjonsalder og sjenerøsere familiepolitikk møtes lett av mer populistiske partier – spesielt om man har 10% arbeidsløshet som i Tyskland).

I og med at temaet ikke var energi eller maritim politikk, så var det liten norsk deltagelse – dvs Stavanger-regionen var alene som norsk representant. Derimot var det interessant å se at mange ikke-europeiske land/regioner deltok.

Bl.a. var kanadiske immigrasjonsmyndigheter til stede. De kjemper for å fylle opp sine arbeidsmarkeder og universiteter. Spesielt er det oljesandsprosjektene i Alberta som nå har stort behov for ingeniører og teknikere.

Her har vi en konkurrent om talenter som sikkert kommer til å ville lokke til seg oljeingeniører fra Polen som vi skulle behøve i Rogaland.

BELGIA SATSER PÅ OFFSHORE-VINDMØLLER OG ATOMKRAFT FOR Å KLARE KYOTO-KRAVET

Det er ikke bare Norge som har problemer med å oppfylle sine forpliktelser i henhold til Kyoto-avtalen om utslipp av drivhusgass.

I følge "Green gas emission trends and projections in Europe 2006" fra European Environment Agency var utslippene i de gamle EU landene (EU15) i 2004 0,9% under 1990, mens forpliktelsen til EU15 er -8% fra 1990 til 2010.

Uten endret politikk ender EU opp med -0,6% i forhold til 1990, men tar man hensyn til planlagte endringer i politikk så ender prognosene for EU på -5,6% (mål -8%).

Belgia, Italia, Portugal, Irland, Østerrike, Danmark og Spania klarer ikke sine forpliktelser, men de andre 8, pluss alle de 10 nye medlemslandene, ser ut til å klare sine forpliktelser.

Norge er her en av de dårligste i klassen. Ifølge rapporten ligger vi an til å ende opp 22,3% over vår forpliktelse som var å øke med bare +1% fra 1990 til 2010.

Belgia ser heller ikke ut til å klare dette og ser ut til å lande 6-7% over sin forpliktelse som var -8%.

Dette er en av årsakene til at Belgia nå ser ut til å ikke ville stenge sine atomkraftverk og at de også går inn for store vindmøller utenfor kysten.

North Sea Wind Energy Plattform planlegger nå 162 vindturbiner på tre sandbanker mellom 27 og 46 km ut i Nordsjøen. De skal produsere 846 Megawatt og de første skal stå ferdig 2010.

elektrisiteten fra fornybar energi og disse tre prosjektene alene kommer til å dekke 3,3% av landets elektrisitetsforbruk.

Men prosjektet er selvfølgelig mer enn elektrisitet og Kyoto. Belgierne har studert den danske vindstrategien og ser næringsutviklingspotensialet som ligger i å ha være tidlige ute og bygge opp en egen kompetanse når offshoremarkedet for vind tar fart.

Prosjektet er ikke EU-finansiert, men Belgia har et hyggelig system for grønne sertifikater som gjør at private investorer alene kan ta en slik risiko.

Næringsutviklingsargumentet blir ofte glemt i Norge. Bare når det gjelder olympiske leker og tunnelbygg tas dette med i analysen. Skal man bli god på vindkraft og bølgekraft – noe vi har alle forutsetninger for – så må vi ha gode rammebetingelser som gjør at innovatørene velger å legge sine anlegg i Norge.

Om Rogalands bølgekraftverk ender opp i Storbritannia og Portugal pga bedre rammebetingelser, så går vi glipp av en spennende og fremtidsrettet næringsutvikling.

Kyoto-avtalen presenteres ofte som mislykket, men det er allikevel interessant å se hvordan den brukes som politisk argument og også får gjennomslag. EEAs rapport er i så måte interessant lesing.

UTVIDELSE SKAPER BEDRE MILJØ

Det finnes mange argumenter for å ta inn nye medlemmer i EU. Demokratisering, større markeder og øket politisk stabilitet er tre argumenter som ofte kommer opp. Når man studerer EEAs rapport (se artikkel om Vindkraft i Belgia) så blir også miljøargumentet tydeliggjort.

Totalt for de 8 nye medlemsland fra øst så har CO₂-utslippet gått ned med hele 23% fra 1990 til 2004. Dette skyldes at mye industri (ofte med lav effektivitet og store utslipp) er blitt utkonkurrert og at EUs regelverk er mye strengere enn deres gamle regelverk.

Problemet deres er utslippet fra transport som stadig stiger.

Omstruktureringen av industrien er kommet langt og industri fra gamle EU flytter over til øst. Landene har bra vekst og CO₂-utslippene forventes nå å øke frem mot 2010.

Deres energieffektivitet er imidlertid klart lavere enn i resten av EU og her har de mye å gå på i følge EEA.

Demokratisering og miljø henger egentlig nært sammen og denne utvidelsen er et godt eksempel på viktigheten av å ta inn nye medlemmer.

Potensialet på energieffektivitet burde gjøre dette markedet interessant for rogalandske ENØK- og CO₂-renningsbedrifter.

EUS FORSKNINGS-PROGRAM FOR 2007-2013 ER KLAR TIL START – FINE MULIGHETER FOR NÆRINGS- LIV OG FORSKERE

De siste 1-2 årene har vært en liten overgangsperiode mellom 6RP og 7RP (7. rammeprogram for FoU)

Forskningslobbyister har kjempet for å øke budsjettet og få sine saker inn i den nye programmet, mens andre har vært fullt opptatt med gjennomføringen av sine prosjekter.

For institusjoner som Sintef, som

deltar i over 100 prosjekter og er koordinator i 20 av disse, er en slik pause nødvendig for å puste ut før man kaster seg ut i nye søknadsprosesser. Forskere i Rogaland var veldig aktive i 5RP, men hadde relativt dårlig uttelling i 6RP. UIS, IRIS, HSH og SUS har derfor etablert en felles EU/7RP-enhet på IRIS/UIS.

De nye arbeidsprogrammene har begynt å lekke ut av Europakommisjonen, men de offisielle forventes å komme ut 22. desember med deadline i mars.

Bare i Energiprogrammet kommer man i 2007 til å dele ut ca 270 milliarder euro - med hovedfokus på rent kull (Haugaland Kraft har her store muligheter), energieffektivisering og fornybar energi.

En stor forandring i 7RP er at SMB (færre enn 250 ansatte) vil få dekket 75% istedenfor 50% av sine kostnader som i 6RP. Dette sammen med NFRs gunstige forstøttemidler gjør at næringslivet i Rogaland bør studere 7RP nøye.

Her er noen kjennetegn på bedrifter som lykkes i EU-forskningen:

- De har innovative prosjekter som passer inn i arbeidsprogrammet
- De vil gjerne gjennomføre sitt prosjekt med europeiske partnere (teknologileverandører, sluttbrukere, forskere)
- De har tid til å vente på 7RPs prosess (9-12 måneder)
- De har ressurser til å kjøre en søknadsprosess
- De er gode søknadsskrivere og erfarne i prosjektarbeidet

Selv om 7RP varer i 7 år så er det viktig at man kommer tidlig med i prosessen – dvs at man tidlig vurderer om dette er interessant for bedriften og legger 7RP inn i strategien sin.

Troels Jacobsen på IRIS EU-enhet (troels.jacobsen@uis.no) blir en viktig samarbeidspartner for bedriftene og bør tidlig involveres i prosjektet.

NYTT SPRÅK I EU

Fra 2007 blir gælisk – eller irsk – offisielt EU-språk. Dette til stor glede for irer som parallelt med den sterke økonomiske veksten også har opplevd en kraftig økning i interessen for gælisk.

Dette gleder selvfølgelig også andre minoritetspråksforkjempere fra Baskerland, Katalonia og Sameland/Lappland – som nå sikkert kommer til å øke sin lobbyvirksomhet for sine minoritetsspråk i EU.

I Brussel betyr dette kortsiktig at man får en øket interesse i å bli enige om direktiver – eks Kjemikaliedirektivet REACH – i 2006, før gælisk kommer inn. På sikt øker det EUs kostnader,

men samtidig styrker det EUs status som forsvaret av minoriteter.

For bedre å håndtere kompleksiteten og det økede oversettelsesvolumet etter utvidelsen 2004, har EU endret sine rutiner. De begrenser oftere enn før antall språk og har innført strenge krav på lengden av utredninger, Grønnbøker og Hvitebøker – til store glede for alle lesere.

EU'S KULTURPROGRAM (2007-2013) ENDELIG KLART

Europakommisjonen har nå publisert første utlysning for kulturprosjekter i det nye kulturprogrammet.

Denne utlysningen er for samarbeidsprosjekter som starter i 2007, og kan være av kortvarig art (opp til 24 måneder) eller gå over flere år. Kulturprogrammet gir tilskudd til prosjekter innen områdene musikk og scenekunst, kulturarv, skulptur og billedkunst, litteratur, bøker og oversettelser. Hovedmålene for det nye programmet er:

a) Mobilitet for mennesker som arbeider i kultursektoren

b) Mobilitet for produksjoner, utstillinger og verk
c) Interkulturell dialog

Med de mange gode ideer for kulturprosjekter i vår region så bør det være gode muligheter lokale aktører å søke EU-støtte for prosjekter – selvfølgelig i samarbeid med kulturaktører i andre europeiske land.

EUs kulturprogram passer godt for de som har:

- a) Nyskapende og kreative kulturprosjekter som passer inn i det vidtfavnende programmet
- b) Europeiske samarbeidspartnere (minimum 3 partnere fra 3 ulike land innenfor kortvarige prosjekter)
- c) Tid og ressurser til å bruke på en søknad

Søknadsfrist er satt til 28. februar 2007 og Kyrre Aas på Stavanger-regionens Europakontor hjelper deg gjerne med søknaden - stavanger.brussel@skynet.be

Les mer om kulturprogrammet her: http://ec.europa.eu/culture/eac/index_en.html

Strategi og aktivitetsrapport for Stavanger-regionens Europakontor finner man på www.one-market.org

WWW. ONE-MARKET.org

Pål Jacob Jacobsen kommer til Rogaland:
29.-31. januar, 5.-7. mars,
23.-25. april og 18.-20. juni.

Ta kontakt direkte med Randi Thorsen i Stavangerregionen Næringsutvikling om du ønsker møte eller foredrag. E-post til Stavangerregionens Europakontor er som følger: pal@onemarket.be
Redaksjonen avsluttet 30-11-2006

TA KONTAKT -
SEND OSS MELDING I DAG
HVIS DU ØNSKER
"NYTT FRA BRUSSEL!"

Til Stavanger-regionens Europakontor
ved Trygve Brekke c/o Forus Næringspark AS

Lagerveien 23 - 4033 Stavanger.

Telefon: 51 44 66 00 - Telefax: 51 44 66 01
eller gå inn på: www.nyttfrabrussel.net

Gratis abonnement på «Nytt fra Brussel», enten på e-mail eller i posten.
www.nyttfrabrussel.net

STAVANGER-REGIONENS EUROPAKONTOR:

Forus Næringspark AS ved Trygve Brekke - Lagerveien 23 - 4033 STAVANGER
Telefon: 51 44 66 00 - Telefax: 51 44 66 01

Ansvarlige for Stavanger-regionens Europakontor:
STAVANGER KOMMUNE, SANDNES KOMMUNE, ROGALAND FYLKESKOMMUNE, FORUS NÆRINGSPARK AS,
ROGALANDSFORSKNING, LYSE ENERGI, HAUGESUND KOMMUNE, KARMØY KOMMUNE, UNIVERSITETET I STAVANGER,
HØGSKOLEN STORD HAUGESUND

www.nyttfrabrussel.net